

**ДЖЕРЕЛА МЕДИЧНОГО ПРАВА СПОЛУЧЕНОГО
КОРОЛІВСТВА, ІРЛАНДІЇ, США, КАНАДИ, АВСТРАЛІЇ
ТА НОВОЇ ЗЕЛАНДІЇ**

Болдіжар Сандра Олександрівна

*доктор юридичних наук, доцент,
професор кафедри адміністративного, фінансового
та інформаційного права
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
м. Ужгород, Україна*

Пішта Вадим Іванович

*доктор філософії, асистент кафедри адміністративного, фінансового
та інформаційного права
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
м. Ужгород, Україна*

Дослідження джерел медичного права інших держав може допомогти Україні знайти ефективні методи та рішення для вирішення проблем у сфері охорони здоров'я. Це актуально з огляду на реформування медичного сектору України з метою покращення якості надання медичних послуг. Джерела медичного права інших держав можуть дати нам уявлення про те, як можна підійти до вирішення проблем у вказаній сфері. Наше дослідження спрямоване на здійснення стислого та систематизованого огляду джерел медичного права у Сполученому Королівстві, Ірландії, США, Канаді, Австралії та Новій Зеландії.

У вказаних державах основними джерелами медичного права є прецеденти та закони. Домінуючим джерелом медичного права у цих державах є прецедент, коли суди, по суті, створюють право у процесі розгляду спорів. Однак важливе значення мають і закони, які встановлюють правила поведінки для всього суспільства. Виходячи з форми державного устрою, поруч із законами держави можуть існувати локальні закони, що поширюються на територію державних суб'єктів (штату, території, провінції).

Сполучене Королівство включає три окремі юрисдикції, які регулюють відносини у медичній сфері на власний лад: Англія та Уельс, Шотландія та Північна Ірландія. Для юрисдикції Англії та Уельсу одним із найважливіших законів є Закон про національну

службу охорони здоров'я (1977). Його спрямовано на: (1) розвиток медичної служби, (2) покращення фізичного та психічного здоров'я людей, (3) профілактику, діагностику та лікування захворювань¹. Крім цього уваги також заслуговують Закон про національну службу охорони здоров'я та громадський догляд (1990)², Закон про репродуктивне клонування людини (2001)³, Закон про національну службу охорони здоров'я (2006)⁴, Закон про запліднення людини та ембріологію (2008)⁵, Закон про охорону здоров'я та соціальне забезпечення (2012)⁶.

У Північній Ірландії діє Закон про громадське здоров'я (1967), який стосується оповіщення та профілактики деяких інфекційних захворювань⁷. Закон про права пацієнтів (2011) поширюється на територію Шотландії та гарантує право на кваліфіковану медичну допомогу, право на достовірну інформацію про стан свого здоров'я, право оскаржувати дії лікаря у процесі отримання медичної допомоги⁸.

У конституції **Ірландії** (1937) категорія «здоров'я» згадується у контексті необхідності забезпечити з боку держави відсутність зловживань щодо здоров'я працівників, чоловіків, жінок та неповнолітніх осіб⁹. До числа джерел медичного права в Ірландії можна також віднести Закон про охорону здоров'я (1947)¹⁰, Закон про психічне здоров'я (2001)¹¹, Закон про охорону здоров'я (2004)¹².

---

¹ National Health Service Act (1977). <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1977/49/part/I?view=extent>

² National Health Service and Community Care Act (1990). <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1990/19/contents>.

³ Human Reproductive Cloning Act (2001). <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2001/23/enacted>

⁴ National Health Service Act (2006). <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2006/41/contents>

⁵ Human Fertilisation and Embryology Act (2008). <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2008/22/contents>

⁶ Health and Social Care Act (2012). <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2012/7/contents/enacted>.

⁷ Public Health Act (Northern Ireland) (1967). <https://www.legislation.gov.uk/apni/1967/36/contents>.

⁸ Patient Rights (Scotland) Act (2011). <https://www.legislation.gov.uk/asp/2011/5/contents>.

⁹ Constitution of Ireland (1937). <https://www.irishstatutebook.ie/eli/cons/en/html>

¹⁰ Health Act (1947). <https://www.irishstatutebook.ie/eli/1947/act/28/enacted/en/print>

¹¹ Mental Health Act (2001). <https://www.irishstatutebook.ie/eli/2001/act/25/enacted/en/html>

¹² Health Act (2004). <https://www.irishstatutebook.ie/eli/2004/act/42/enacted/en/html>

До числа законів, що регулюють медичні правовідносини у США відносяться Поправки про соціальне забезпечення (1965)¹³, Закон про покращення якості медичної допомоги (1986)¹⁴, Закон про мобільність та підзвітність медичного страхування (1996)¹⁵, Закон про безпеку пацієнтів та підвищення якості (2005)¹⁶, Закон про повторну авторизацію програми дитячого медичного страхування (2009)¹⁷, Закон про захист пацієнтів та доступну допомогу (2010)¹⁸.

Серед цих згаданих актів можна виділити Поправки про соціальне забезпечення (1965), які було підписано Ліндоном Джонсоном 30 липня 1965 року. Завдяки цьому було уведено в дію національну програму медичного страхування – *Medicare*. Завдяки цьому вдалося забезпечити медичним страхуванням американців, які старші за 65 років, осіб з інвалідністю, осіб з термінальною стадією ниркової хвороби, а також осіб з аміотрофічним латеральним склерозом.

У США також існує ряд законів, які регулюють відносини у медичній сфері на рівні юрисдикції окремого штату. Яскравим прикладом тут може слугувати законодавство про евтаназію. Так, закони, що дозволили легалізувати евтаназію прийняті у штатах Каліфорнія¹⁹, Мен²⁰, Нью-Джерсі²¹, Вермонт²², Колорадо²³, Орегон²⁴,

---

¹³ Social Security Amendments of 1965. H.R. 6675. 89th Congress (1965–1967). <https://www.ssa.gov/history/pdf/Downey%20PDFs/Social%20Security%20Amendments%20of%201965%20Vol%201.pdf>

¹⁴ Health Care Quality Improvement Act of 1986. H.R.5540. 99th Congress (1985–1986). <https://www.congress.gov/bill/99th-congress/house-bill/5540>

¹⁵ Health Insurance Portability and Accountability Act of 1996 (HIPAA). H. R. 3103. 104th Congress (1995–1997). <https://www.govinfo.gov/content/pkg/PLAW-104publ191/html/PLAW-104publ191.htm>

¹⁶ Patient Safety and Quality Improvement Act of 2005. S. 544. 109th Congress (2005–2007). <https://www.congress.gov/109/plaws/publ41/PLAW-109publ41.pdf>

¹⁷ Children's Health Insurance Program Reauthorization Act of 2009. H.R. 2. 111th Congress (2009–2010). <https://www.congress.gov/bill/111th-congress/house-bill/2>

¹⁸ Patient Protection and Affordable Care Act. H.R. 3590. 111th Congress (2009–2010). <https://www.congress.gov/bill/111th-congress/house-bill/3590>

¹⁹ End of Life Option Act (2016). https://leginfo.legislature.ca.gov/faces/codes_displayText.xhtml?lawCode=HSC&division=1.&title=&part=1.85.&chapter=&article=

²⁰ The Maine Death with Dignity Act (2019). https://www.mainelegislature.org/legis/bills/bills_129th/billtexts/HP094801.asp

²¹ Medical Aid in Dying for the Terminally Ill Act (2019). <https://www.njconsumeraffairs.gov/Statutes/Medical-Aid-in-Dying-for-the-Terminally-Ill-Act.pdf>

²² The Patient Choice and Control at End of Life Act (Act 39) (2013). <https://legislature.vermont.gov/statutes/fullchapter/18/113>

²³ Colorado End-of-Life Options Act (2016). [http://www.leg.state.co.us/LCS/Initiative%20Referendum/1516initrefr.nsf/b74b3fc5d676cdc987257ad8005bce6a/99fbc3387156ab5c87257fae00748890/\\$FILE/2015-2016%20145bb.pdf](http://www.leg.state.co.us/LCS/Initiative%20Referendum/1516initrefr.nsf/b74b3fc5d676cdc987257ad8005bce6a/99fbc3387156ab5c87257fae00748890/$FILE/2015-2016%20145bb.pdf)

Гавай²⁵, Вашингтон²⁶ та в окрузі Колумбія²⁷. Крім цього у штаті Техас чинним є закон «Про випереджальні директиви», який дозволяє закладу охорони здоров'я припинити підтримувати життя пацієнта через десять днів після письмового повідомлення з боку лікуючого лікаря, якщо підтримування життя вважається марним доглядом²⁸.

Відповідно до конституції **Канади** (1867) федеральний уряд відповідальний за продаж та дистрибуцію ліків, натомість легіслатури канадських провінцій – за створення, обслуговування та управління лікарнями, притулками²⁹.

Серед числа федеральних законів варто виділити: Закон про конфіденційність (1983)³⁰, Закон про охорону здоров'я (1984)³¹, Єдиний закон про донорство тканин людини (1990)³², Положення про медичні вироби (1998)³³.

Що стосується рівня провінцій, то станом на сьогодні існують окремі закони, які стосуються конфіденційності на національному, провінційному/територіальному, а в деяких випадках і муніципальному рівнях. Більшість юрисдикцій, за винятком Квебеку та Нунавуту, мають законодавство, яке стосується сфери охорони здоров'я та захисту інформації про стан здоров'я пацієнта³⁴.

В **Австралії** відносини у сфері охорони здоров'я регулюються на федеральному рівні та на рівні штатів/територій. Прикладами

---

²⁴ The Oregon Death with Dignity Act. (1997). <https://www.oregon.gov/oha/PH/PROVIDERPARTNERRESOURCES/EVALUATIONRESEARCH/DEATHWITHDIGNITYACT/Pages/ors.aspx>

²⁵ Our Care, Our Choice Act (2018). <https://health.hawaii.gov/opppd/files/2018/11/OCOC-Act2.pdf>

²⁶ Death with Dignity Act (2009). <https://apps.leg.wa.gov/RCW/default.aspx?cite=70.245&full=true>

²⁷ Death with Dignity Act of 2016 (2017). https://dchealth.dc.gov/sites/default/files/dc/sites/doh/page_content/attachments/Death%20With%20Dignity%20Act.FINAL_.pdf

²⁸ Advance Directives Act (1999). <https://statutes.capitol.texas.gov/Docs/HS/htm/HS.166.htm>

²⁹ The Constitution Acts (1867). <https://laws-lois.justice.gc.ca/eng/const/page-1.html>

³⁰ Privacy Act. 1983. R.S.C. (1985). <https://laws-lois.justice.gc.ca/eng/ACTS/P-21/index.html>

³¹ Canada Health Act. 1984. R.S.C. (1985) <https://laws-lois.justice.gc.ca/eng/acts/c-6/page-1.html#docCont>

³² Uniform Human Tissue Donation Act (1990). https://ulcc-chlc.ca/ULCC/media/EN-Uniform-Acts/Uniform-Human-Tissue-Donation-Act_1.pdf

³³ Medical Devices Regulations. SOR/98-282 (1992). <https://laws-lois.justice.gc.ca/PDF/SOR-98-282.pdf>

³⁴ Colleague (2021). Healthcare Privacy Legislation in Canada. *Colleague*. <https://www.colleague.org/article/healthcare-privacy-legislation-canada>

федерального законодавства у досліджуваній сфері є: Закон про медичне страхування (1973)³⁵, Закон про боротьбу з раком (2006)³⁶, Закон про донорство та трансплантацію органів і тканин (2008)³⁷, Закон про реєстр імунізації (2015)³⁸.

Останній закон передбачає, що реєстр імунізації включає: (1) інформацію, надану провайдером вакцинації про кожну відповідну вакцинацію, включаючи день вакцинації, інформацію про введenu вакцину та ідентифікаційну інформацію про того, хто вводив вакцину; (2) відповідну ідентифікаційну інформацію для кожної особи, яка оцінюється лікарем загальної практики, педіатром, лікарем з охорони громадського здоров'я, лікарем-інфекціоністом або клінічним імунологом тощо.

У штаті Вікторія натомість прийнято Закон про тканини людини (1982)³⁹, Закон про медичну документацію (2001)⁴⁰, Закон про громадське здоров'я та добробут (2008)⁴¹, Закон про добровільну допомогу при смерті (2017)⁴².

За формою державного устрою **Нова Зеландія** є унітарною державою, що означає наявність єдиної системи законодавства для всієї держави.

Джерелами медичного права у Новій Зеландії є: Закон про охорону здоров'я (1950)⁴³, Закон про реєстр раку (1993)⁴⁴, Правила охорони

---

³⁵ Health Insurance Act 1973. No. 42. (1974). <https://www.legislation.gov.au/Details/C2022C00174>

³⁶ Cancer Australia Act 2006. No. 35, 2006 as amended (2006). <https://www.legislation.gov.au/Details/C2014C00376>

³⁷ Australian Organ and Tissue Donation and Transplantation Authority Act 2008. No. 122(2008).

³⁸ Australian Immunisation Register Act. No. 158(2015). <https://www.legislation.gov.au/Details/C2021C00418>

³⁹ Human Tissue Act 1982. No. 9860 of 1982(1982). <https://www.legislation.vic.gov.au/in-force/acts/human-tissue-act-1982/044>

⁴⁰ Health Records Act 2001. No. 2 of 2001(2001). <https://www.legislation.vic.gov.au/in-force/acts/health-records-act-2001/046>

⁴¹ Public Health and Wellbeing Act 2008. No. 46 of 2008 (2008). <https://www.legislation.vic.gov.au/in-force/acts/public-health-and-wellbeing-act-2008/055>

⁴² Voluntary Assisted Dying Act 2017. No. 61 of 2017(2017). https://content.legislation.vic.gov.au/sites/default/files/8caaf3b4-28f6-3ad1-acf3-e3c46177594e_17-61aa003%20authorised.pdf

⁴³ Health Act 1956. October, 25th 1956. No. 65(1956). <https://www.legislation.govt.nz/act/public/1956/0065/latest/DLM305840.html>

⁴⁴ Cancer Registry Act 1993. September, 28th 1993. No. 102(1993). <https://www.legislation.govt.nz/act/public/1993/0102/latest/DLM318888.html>

здоров'я (зберігання медичної інформації) (1996)⁴⁵, Закон про охорону здоров'я та інвалідність (2000)⁴⁶.

Метою Закону про охорону здоров'я та інвалідність (2000) є створення таких умов для людей з інвалідністю, за яких можливо: (1) поліпшити та зміцнити їхнє здоров'я, (2) зменшити відмінності у стані здоров'я шляхом покращення показників здоров'я маорі та інших груп населення, (3) сприяти доступу та розповсюдженню інформації для надання ефективних і своєчасних медичних послуг, послуг і програм охорони громадського здоров'я, як для захисту, так і для підтримки людей з інвалідністю.

Проведений нами стислий та систематизований огляд джерел медичного права у Сполученому Королівстві, Ірландії, США, Канаді, Австралії та Новій Зеландії має стати підґрунтям для подальших компаративних досліджень у сфері охорони здоров'я. Вони можуть бути спрямовані на визначення найкращих законодавчих практик та створення завдяки цьому ефективної системи охорони здоров'я.

---

⁴⁵ These regulations may be cited as the Health (Retention of Health Information) Regulations 1996. 25th November 1996. No. SR 1996/343(1996). <https://www.legislation.govt.nz/regulation/public/1996/0343/latest/DLM225616.html>.

⁴⁶ New Zealand Public Health and Disability Act 2000. 14th December, 2000. No. 91(2000). <https://www.legislation.govt.nz/act/public/2000/0091/latest/DLM80051.html>